

Slovenski citrar

Citrarsko društvo Slovenije, Kajuhoa pot 11, 1240 Kamnik, www.citre-drustvo.si

Junij 2008, leto 9, številka 1 (17)

Spet smo uspeli spisati novo številko Slovenskega citrarja. Svoje prispevke nam je poslalo kar nekaj novih mladih »dopisnic«. Sicer pa se je od novega leta zgodilo veliko pomembnih citrarskih dogodkov, o katerih lahko pišemo. To je 10. državno citrarsko tekmovanje, 3. mednarodno tekmovanje z zelo uspešnimi slovenskimi udeleženkami, nekaj zanimivih koncertov in pa seveda tudi Občni zbor CDS, ki smo ga imeli v Grižah, kraju v Savinjski dolini, kjer je slovensko citrarstvo v osemdesetih letih prejšnjega stoletja dobilo nov zagon.

Občni zbor je potekal kot običajno. Prisotnih nas je bilo 24. Velikokrat se vprašam: »Zakaj le imamo to naše društvo, če naše člane komaj kaj zanima o delovanju društva?« A naše ljubo društvo je le specifično združenje, ki združuje glasbenike, ki so večinoma še mladoletni in so se včlanili v društvo tudi zaradi tega, da se lahko udeležijo citrarskega seminarja s članskim popustom. In spet smo pri domači nalogi za učitelje citer. Te naše učence, ki so

nam zaupani, moramo vzgajati tako, da bodo citrali tudi, ko končajo šestletno izobraževanje, da bodo (p)ostali aktivni člani CDS, ki bodo redno prebirali Slovenskega citrarja in celo kdaj pa kdaj napisali kakšen prispevek vanj. Tale domača naloga je pa res težka!

Novost z občnega zbora: za člana Upravnega odbora Citrarskega društva Slovenije so prisotni izvolili Dejana Praprotnika, ki je zadolžen za skrbništvo nad internetno stranjo, ki jo večinoma aktualizira predsednik.

Sicer pa nas je na občnem zboru obiskal župan Žalca. Gostiteljem pa se moramo zahvaliti, da smo se lahko do sitega najedli domačih salam. Prejšnji dan so namreč v Grižah imeli »salamijado« in nekaj mesnih dobrot smo bili deležni tudi udeleženci Občnega zbora CDS.

Peter Napret

10. DRŽAVNO CITRARSKO TEKMOVANJE

Tekmovanje je tokrat potekalo v Velenju, 2. februarja 2008, na Glasbeni šoli Frana Koruna Koželjskega. Udeležilo se ga je 24 skupin iz osmih glasbenih šol. Na tekmovanju je ocenjevala tričlanska komisija, ki so jo sestavljali Cita Galič (predsednica), Ilse Bauer-Zwonar (članica) in Boris Štih (član).

Nivo igranja je bil izredno visok. Prvič v zgodovini naših tekmovanj je žirija podelila maksimalno število točk. Prejeli so jih duo Neli in Karmen Zidar Kos, duo Tinka Budič in Janja Brlec. Tekmovanju je 14. februarja sledil koncert prvonagrajencev v dvorani Srednje glasbene in baletne šole Maribor. Rezultate tekmovanja si lahko ogledate na www.citre-drustvo.si

Barbara Virant in Duška Stopar (GŠ Sevnica)

Tinka Budič in Janja Brlec, 100% možnih točk

Neli in Karmen Zidar, 100% možnih točk

TEKMOVANJE

»ERNST VOLKMANN - PREIS«

V nedeljo, 16. 3. 2008, sem se udeležila mednarodnega tekmovanja citrarjev »Ernst Volkmann - Preis« ki je bilo v Nemčiji, natančneje v Munchnu. To tekmovanje ni bilo kar tako, zato so se priprave začele že novembra, ko sem po pošti prejela obvezno skladbo od Volckerja Nickla z naslovom Mosaik, ki jo sestavljajo štirje stavki, od katerih so bili trije obvezni. Skladba je sodobna, poleg tega

je bila napisana ravno za to tekmovanje. Le-ta gre težko v uho, zato sem ji posvetila največ časa.

Na tekmovanju sem bila v starostni skupini 12–18 let (Nachwuchsförderpreis), na katerem je bilo potrebno pripraviti 15-minutni program, zato sem poleg obvezne skladbe igrala še nekaj drugih, in sicer tiste, ki so mi bile najbolj pri srcu. Pri izbiri

programa in pripravi na tekmovanje mi je pomagal moj učitelj g. Peter Napret. Čas je kar prehitro minil in napočil je dan tekmovanja.

Tekmovanje je potekalo v munchenskem Gasteigu, in sicer že v petek 14. 3. in v soboto 15. 3. 2008, na katerem so nastopile tudi Slovenke: Janja Brlec, Tinka Budič, Doroteja Dolšak, Franja Kočnik in Irena Zdolšek. V njihovi starostni skupini (18–32 let) je bila najboljša Janja Brlec, ki je prejela drugo nagrado, medtem ko prva nagrada sploh ni bila podeljena. Sicer pa sta se v drugi krog tekmovanja poleg treh tujih citrarjev uvrstili še Irena Zdolšek in Doroteja Dolšak.

Janja Brlec

V nedeljo je bilo tekmovanje moje starostne skupine, kjer je poleg mene nastopila tudi Monika Rožej ter še 10 drugih citrarjev iz Avstrije, Nemčije in Italije. Vsak nastopajoči je pred tekmovanjem dobil svojo sobo za pripravo na nastop. Sama sem nastopila okrog dvanajste ure, Monika pa okrog štirinajste ure. Ko sem prispela v svojo sobo, sem si najprej uglasila citre, šele nato sem pričela z igranjem. Roke so se mi začele potiti, postale so hladne kot led. "Srce pa mi je ropotalo tako močno, da se je slišalo v sosednjo sobo." Časa se seveda ne da ustaviti, zato sem se kmalu znašla pred vrati dvorane, v kateri sem skozi okno zagledala nastopajoče. V tistem trenutku me je začelo zvijati v trebuhu, saj me je spreletel strah. Kmalu se je iz dvorane zaslišal

aplavz, kar je pomenilo, da sem na vrsti. S težkimi koraki sem stopila skozi vrata in zagledala 5-člansko komisijo, ki so jo sestavljali Harald Oberlechner (Avstrija), Georg Glasl (Nemčija), Helena Hartman (Slovenija), Sabine Huber (Nemčija) in Frederik Schwenk (Nemčija).

Nato sem citre položila na mizo in eden izmed komisije me je pozdravil in mi povedal, da bom z igranjem pričela čez 10 minut. Ta odmor mi je tako ugajal kot še nobeden, saj sem se lahko v miru pripravila na nastop ter se znebila odvečnega strahu. Po odmoru sem pričela z igranjem po naslednjem vrstnem redu: Mauro Guiliani: Allegro, Isolde; Jordan: Mikroludium št. 7; Volcker Nickel: Mosaik 1, 2, 4; Freddy Golden: Hey there; Peter Horton: Toccata for a wild old Lady; Marjan Kozina: Mojčina pesem; Rolf Meyer - Thibaut: Boogie woogie.

Med igranjem sem se popolnoma znebila treme, zato sem se počutila prav udobno. Nastop je bil kmalu za menoj, tako da sem si lahko oddahnila. A šele po razglasitvi rezultatov se mi je odvalil kamen od srca. Ura je bila kmalu šest popoldan, zato sva bili z Moniko na trnih, kaj bo povedala komisija. Eden izmed članov komisije je govoril o čestitkah, vendar ga nisem nič kaj dosti razumela, nato sem zaslišala svoje ime. Sprva nisem povsem razumela, kaj to pomeni. A ko so mi razložili, za kaj gre, sem bila vsa iz sebe, kajti prejela sem posebno nagrado za muzikalnost. Odlično pa se je izkazala tudi Monika Rožej, saj je dokazala, da je tudi ona zelo dobra citrarka. Tako se je zame končalo uspešno in veselja polno tekmovanje. V Gasteigu sem nastopila še enkrat, in sicer 30. 3. 2008 na koncertu nagrajencev, kjer sem igrala skladbe, ki jih je določila komisija. Celotno tekmovanje se mi je vtisnilo globoko v spomin in upam, da bom še kdaj lahko sodelovala.

Za vse pa se še enkrat zahvaljujem učitelju g. Petru Napretu, ki mi je pomagal pri izbiri programa, poleg tega me je vseskozi spodbujal in me naučil veliko novega.

Tanja Lončar
GŠ Frana Koruna Koželjskega Velenje

FESTIVAL ZITHER 7

Že sedmič se je v Münchnu v Gasteigu od 28. do 30. marca odvijal festival Zither 7, katerega je glavni organizator prof. Georg Glasl. Festival je tudi letos navdušil s svojo raznovrstnostjo koncertov, v treh dneh se je namreč zvrstilo kar 12 koncertov.

*Georg Glasl,
organizator festivala Zither 7*

Festival je otvoril koncert Auftakt, ki se je slišal po celotnem prizorišču, kar je naredilo pravo citrarsko vzdušje. Zvečer je sledil koncert sodobne glasbe Heimweh, kjer so nastopili Georg Rigswandl, Georg Glasl in duo Hornsteiner Kriner. V soboto je bilo predstavljeno delo nemškega skladatelja Fredrika Schwenka. Citrarji ga poznamo predvsem kot žiranta na mednarodnih tekmovanjih, ki se prav tako dogajajo v Münchnu. Fredrik Schwenk je napisal že veliko sodobnih skladb za citre v različnih zasedbah (v povezavi s petjem, kontrabasom, harmoniko itd.), kar ima velik pomen za same citre kot tudi za razvoj citer. Sledili so kratki koncerti študentov iz Gradca, Innsbrucka, Celovca, Linza, Münchna in Salzburga.

Občudovali smo lahko tudi glasbo zmagovalcev prvega mednarodnega tekmovanja Martina Mallauna,

ki se je tokrat predstavil skupaj s tenoristom Johannesom Puchleitnerjem in Leopoldom Hurta. V nedeljo pa se je festival za kratek čas preselil v nemški muzej v dvorano starih glasbil, kjer je bil koncert Voce e cetera. Predstavljene so bile nove baročne citre spod prstov naše Tinke Budič ter stari glasbili, psalterio in gamba. Sledil je še koncert salonske glasbe Stammcafe in koncert Zwiegegespräch, kjer smo slišali, kako zvenijo estonske citre Kannel Kristi Mühling ob diskantnih citrah Isolde Jordan.

Festival se je zaključil s koncertom nagrajencev 3. mednarodnega tekmovanja. Na festivalu se nas je predstavilo tudi kar nekaj Slovencev: Alenka Iljaš in Mateja Avšič, študentki v Gradcu; Irena Glušič, študentka v Celovcu; Doroteja Dolšak, Franja Kočnik, Tinka Budič in Janja Brlec, študentke v Münchnu; Irena Zdošek, ki je lansko leto končala študij na konservatoriju Richarda Straussa v Münchnu, ter Tanja Lončar. Slovenci smo tako vedno bolj prepoznavni del citrarskega dogajanja izven meja. Mlajši citrarji pa dokazujejo, da se nam nadaljujejo uspehi, saj sta se dve naši citrarki, Monika Rožej in Tanja Lončar, izvrstno odrezali na 3. mednarodnem tekmovanju v kategoriji mlajših citrarjev. Tanja Lončar je prejela tudi posebno nagrado za igranje pri trinajstih letih.

V okviru festivala je potekal tudi seminar za mlade citrarje in razstava strun, citer, citrarskih miz, not... Izkazalo se je, da citre še zdaleč niso le ljudsko glasbilo, saj se odkrivajo vedno nove razsežnosti tega inštrumenta. Izvajala se je glasba različnih glasbenih zvrsti, od jazza, moderne glasbe, glasbe izpred 18. stoletja do rapa. Zvok strun se je srečal z različnimi inštrumenti in sicer s kontrabasom, harmoniko, harfo, gambo, klarinetom. Prisotno pa je bilo tudi petje.

Janja Brlec

ZVONKO PODKORITNIK

ČLOVEK, KI JE USTVARIL »ZLATE STRUNE«

Le redko kateri človek je tako bogato povezan z umetnostjo, kot je to Zvonko Podkoritnik, po poklicu mojster steklo slikarja, odličnega amaterskega slikarja in velikega ljubitelja igranja na raznovrstne instrumente, še posebej na citre in kitaro. Življenje se mu je zasukalo tako, da se je namesto s slikanjem ukvarjal z glasbo in to že preko petdeset let. Redko kateri citrar je vzgojil toliko učencev kot on, ki hrani še vse zabeležke in imena vseh dvestotih učencev. Opala! To pa je že nekaj! O tem je vredno pisati!

Zvestoba Rogaški Slatini in citram

Zvonko Podkoritnik se je rodil leta 1934 v delavski družini v Rogaški Slatini. Oče je rudaril in bival v raznih krajih v takratni Dravski banovini, mati pa je skrbela za dom in delala tiste čudeže, ki jih zna narediti vsaka dobra mati, da je lahko preživela petčlansko družino. Njeni trije fantje, Pepi, Lojz in Zvonko, so potrebovali veliko, še posebej takrat, ko so hodili v šolo. Zvonko je bil najmlajši, okusiti je moral štiri razrede nemških šol, po vojni pa je hodil v šolo še tri leta, da je končal sedemletko v Rogaški Slatini. Vojna je družini pobrala skrbnega očeta, ki je podlegel v grozljivem taborišču Buchenwald.

Zvonko je imel smisel za vse, kar je bilo povezano z umetnostjo, v šoli je lahko svoj talent do risanja praktično uporabljal. Njegova želja je bila, da bi šel v šolo za umetno obrt v Ljubljani, a kaj ko doma po očetovi smrti ni bilo denarja za drago šolanje. K sreči je bila v Rogaški Slatini šola za steklo slikarje, ki je bila vsaj deloma po njegovem okusu, in tako je

postal steklo slikar. Kasneje si je pridobil naziv mojstra te lepe, a težke umetnosti. To delo je bilo zaradi dela z oksidnimi svinčnimi barvami izpostavljeno nevarnosti, zato se je po štiriinšestdesetih letih dela upokojil z beneficiranim stažem štiridesetih let.

Kako se je Zvonko srečal z glasbo in s citrami, če je pa vse skupaj izgledalo, da se bo ukvarjal z likovno umetnostjo? Kot mlad fantič je korakal za pihalno godbo Steklarne Rogaška Slatina in zavidal dirigentu Neošimalu, ki je bil po rodu Čeh in je nabijal lepe češke koračnice. V godbi je igral tudi njegov starejši brat Lojze in to ga je še toliko bolj privlačilo. Najbolj sta mu bila vseč klarinet in lovski rog, zato se ju je začel kmalu učiti. Ko pa mu je nekoč svakinja Kristina podarila stare citre, ga je pot zanesla do »taužent kunstlerja«, Poldeta Filingerja, ki je bil frizer s krasnim salonom v parku. Le-ta je igral na citre, klavir, mandolino in kitaro. Polde ga je učil tri leta, igrala pa sta lepe slovenske narodne pesmi, za kar je svojemu učitelju neizmerno hvaležen. Pa še ostrigel ga je zastonj.

Da je postal Zvonko vsestranski glasbenik, je bil kriv tudi njegov istočasni vpis v tamburaški zbor, kjer je igral na tamburico, kasneje pa se je vpisal še k Moškemu pevskemu zboru Zdravilišča, ki ga je takrat vodil g. Ulaga. Toda kar naprej je želel spoznavati nove in nove instrumente in ko je nekoč videl in slišal v živo igrati na havajsko kitaro, si je rekel: »To je tisto! To je nekaj za mojo mehko dušo!« In ker take kitare ni bilo mogoče srečati za vsakim voglom, si jo je kar sam naredil. Z njo se je najprej naučil igrati Vaya con Dios, Aloha oe in druge lepe melodije, značilne za ta instrument. Kmalu je ustanovil ansambel Havajski zvoki. Z njim je dolga leta zabaval domače in tuje goste v Rogaški Slatini, še danes igra po slatinskih hotelih v duetu skupaj z Leopoldom Pelkom.

Nato je prišel čas, ko je moral Zvonko k vojakom v Sarajevo, citre je smel vzeti s seboj in tako je tam ustanovil ansambel, sestavljen iz harmonike, citer in kitare. Če so se mu strune potrgale, jih je nadomestil kar s telefonskimi žicami, saj je bil pri vojaki telefonist, tako da mu žic ni manjkalo.

Ko je prišel domov, se je pisalo leto 1958, in to je bilo leto, ko je začel s poučevanjem citer. Prva učenka je bila gospa Magda Belcer - Letnar, mama kasnejše profesorice Helene Letnar.

Pet generacij Zlatih strun

Leta 1981 je Zvonko ustanovil ansambel Zlate strune, ki deluje še danes. Prvi nastop so imeli na Dobjem pri Planini, na prireditvi Pokaži kaj znaš, kjer so dosegli tretje mesto. Ko so se začela citrarska srečanja v Grižah z imenom »Zlate citre« in kasneje v Velenju še »Prešmentane citre«, je bil njegov citrarski ansambel reden gost na omenjenih citrarskih prireditvah. Nastopili so tudi na »Ptujskih turističnih dnevih«, kjer so prejeli bronasto priznanje. Takrat

Zlate strune 1985, od leve: Nataša Maček, Melita Plemenitaš, Helena Letnar, Margareta Drozg, zadaj: Dragica Tkalec, fant s kitaro, Zvonko Podkoritnik, Milan Barič in Jože Tkalec

je ansambel štel štiri člane, to pa so bili: Melita Plemenitaš, ki je pela ter igrala na citre, Jože Tkalec je igral na harmoniko, Stanko Pirš (vokal) in Zvonko, ki je igral kar na citre, havajsko kitaro in ritem kitaro. Takrat je Zvonko ustanovil še pomlajeni ansambel Mlade zlate strune, v katerem so igrali njegovi učenci do dvanajstega leta starosti.

Na Graški Gori so prejeli srebrno priznanje. Za vse te festivale je Zvonko tudi sam napisal glasbo, besedilo pa je največkrat prispeval šmarski »šolmošter« Tone Gabršek. Teh skladb je bilo okoli petnajst, med njimi tudi skladba Strune in srce, ki jo poznajo naši citrarji, saj je bila objavljena v prejšnji številki Slovenskega citrarja. Sicer pa je bil ansambel dobesedno aboniran na vse nastope v rogaški Pivnici in v zdraviliški Kristalni dvorani. V devetdesetih letih so igrali vsak teden tudi v hotelu Donat, tako za domače kot tudi za tuje goste.

Leta 1998 je ansambel Zlate strune uspešno nastopil na prireditvi »Mladi talenti se predstavijo«, ki je bila v Šentvidu pri Grobelnem, kjer so po oceni strokovne komisije zasedli prvo mesto. Takrat so v ansamblu igrale citrarke Judita Tomažič, Doroteja Dolšak, Martina Korez in Suzana Verk. Sodelovali pa so še Uroš Oberski ter pevski duet Andreja Grosek in Rok Žnidar. Najboljša med citrarkami, Helena Letnar, pa je že študirala citre na citrarskem konzervatoriju v avstrijskem Gradcu. Leta 2000, ko je ansambel Zlate strune praznoval 20-letnico delovanja, je njegov

ustanovitelj in mentor Zvonko Podkoritnik praznoval tudi 45-letnico poučevanja mladih talentov na citre in kitaro. V ansamblu je nastopala že peta generacija mladih, željnih pridobiti znanje igranja na citre ali kitaro: Judita Tomažič, Doroteja Dolšak, Martina Korez, Andreja Grosek, Janez Grosek in Rok Žnidar. Imeli so več koncertov, in sicer v Stopercah, Podčetrtku, Rogaški Slatini in v Kostrivnci, jubilejni koncert pa je bil v priljubljeni Pivnici v Rogaški Slatini.

Leta 2002 se je Zvonko spet vrnil k slikarstvu, tako da je v razstavnem salonu Pivnice priredil dva kulturna dogodka, in sicer koncert ansambla Zlate strune ter razstavo svojih oljnih slik. Spomnimo se, da je v otroštvu sanjal, da bi rad šel na šolo za umetnost in potem naprej na akademijo, zato pa mu je v steklarni pomagal Marijan Prisiček, ki je imel ustrezno izobrazbo. Pokazal mu je umetnost mešanja barv in prenašanja na platno. Zvonko je seveda ostal realist in tako je na platna zapisal lepo paleto slovenskih pokrajin, lotil pa se je tudi aktov. Zadoščenje za

Zlate strune 2005, čepita Janez Grosek in Monika Terčič, Stojijo: Zvonko Podkoritnik, Andreja Grosek, Leopold Pelko, Suzana Gračner, Nives Kovačič, Urška Terčič

celotno življenjsko delo je Zvonko doživel 2. junija 2006, v Kristalni dvorani zdravilišča Rogaška Slatina. Praznovali so srebrni jubilej Zlatih citer, kjer so se predstavili bivši in sedanji Zvonkovi učenci: Andreja Grosek, Klavdija Kadenšek, Barbara Mrkša, Urška Terčič, Tatjana in Monika Lipnik, Nives, Vesna in Nina Kovačič, Helena Hartman, Boštjan Letner in Josip Tkalec. Župan občine, mag. Branko Kidrič, mu je iskreno čestital ter mu izročil spominsko zahvalo. Vodja JSKD območne izpostave Rogaška Slatina, Leonida Došler, pa mu je izročila zlato »Gallusovo značko« za njegovo petindvajsetletno delovanje na glasbenem področju. Presenečenje je bila zgoščanka, ki jo je posnel Jani Pirš, na kateri so bile posnete najlepše havajske melodije v izvedbi našega slavljenca.

Zvonko je tudi danes neutruden. Svojim instrumentom ostaja zvest tudi za naslednje rodove. Zvonko, hvala ti!

Marjan Marinšek

CITRARSKA KOMORNA SKUPINA

Kot vsepovsod drugod imamo tudi v Velenju citrarsko komorno skupino. Skupaj igramo štiri dekleta in sicer Tanja Lončar, Maruša Aristovnik, Karmen Zidar Kos in Petra - Viki Čeru. Srečujemo se enkrat tedensko ter uživamo v komornem muziciranju. Lani nas je bilo še šest, kar je pomenilo veliko več zabave in smeha. Ker pa smo se odločile, da se prijavimo na tekmovanje kvartetov, sta se dve učenki morali posloviti. Obljubile smo jima, da sta po koncu tekmovanja ponovno vabljeni v našo družbo, kjer bosta lahko spet igrali in nastopali skupaj z nami.

Priprave na tekmovanje so se kmalu pričele, saj ni bilo več veliko časa. Vsak ponedeljek smo vneto vadile. Imele smo veliko javnih nastopov, nastopile smo celo na Prešmentanih citrah, kjer nas je bilo takrat še vseh šest. Tekmovanje je bilo 2. februarja 2008 v Velenju, in sicer v Glasbeni šoli Fran Korun Koželjski. Tako je nastopil dan, ko smo pokazale, kaj smo se v tem času do tekmovanja naučile in kaj zmoremo. Na dan tekmovanja smo se zbrale v učilnici v glasbeni šoli ob deveti uri. Na vrsti smo bile šele ob enajstih, a se je tekmovanje uradno začelo ob devetih. Imele smo dovolj časa, da smo preigrale program za tekmovanje. In prav gotovo vas zanima, kaj smo igrale. Igrale smo skladbe iz zbirke Haraldja Oberlechnerja in sicer smo najprej igrale 2 Tanze, nato pa valček z naslovom Muhlauer Walzer in na koncu še skladbo Five in round.

Nastopil je trenutek. Stale smo pred vhodom v veliko dvorano, tresle smo se od strahu in pričakovanja, kdaj bomo smele stopiti na oder. Napovedo-

valka nas je poklicala na oder, kjer so nas že čakali stoli, mize in stojala za note. Pri prvi skladbi smo še za kanček občutile strah, pri drugi pa je strah povsem izginil. Ob igranju tretje skladbe smo na odru že prav uživale. Presenečene smo bile, kako hitro je vse to minilo. Počakati smo morale samo še na rezultate in ko smo izvedele, da smo osvojile odlično zlato priznanje s 97 %, smo bile kajpak nadvse vesele.

Seveda pa nam vse to ne bi uspelo brez pomoči našega učitelja Petra Napreta, ki nas je vseskozi spodbujal, poleg tega nas je učil igrati skladbe za tekmovanje ter nam delil koristne nasvete.

Tekmovanja je bilo konec, še vedno pa nam je ostalo veliko časa do konca šolskega leta, zato smo se še vedno dobivale na vajah in nastopale.

Vas zanima, kako se imamo na vajah?

Glavni namen vaj je, da vadimo, poleg tega pa še počnemo veliko drugih stvari. Veliko se smejemo, pripovedujemo si šale in vice, skratka, imamo se super. Sicer pa sem prepričana, da nobeni od deklet ni žal, da igra v naši komorni skupini, kajti v naši družbi ni nikoli nikomur dolgčas.

Šolskega leta je konec in s tem letom sva citre končali dve članici komorne skupine, Petra in Karmen. Ker obe radi igrava, si močno želiva, da bi komorna skupina delovala še naprej tako uspešno kot je do sedaj. Zato upava, da bomo tudi v prihodnjem letu igrali skupaj.

Petra Viki Čeru

SEMINAR V AVSTRIJI

V petek, 9. maja, smo se polni pričakovanj odpeljali v Avstrijo, in sicer v hotel Schloß Zeillern, ki je blizu Amstettna v Nižji Avstriji, kjer je potekal citrarski seminar. Le-tega prirejajo vsako leto za binkošti, zato ga imenujejo »Pfungstseminar«. Po naporni vožnji smo naposled le prišli v hotel. Sobe, v katerih smo bivali, so bile lepo urejene, tudi hrana je bila odlična.

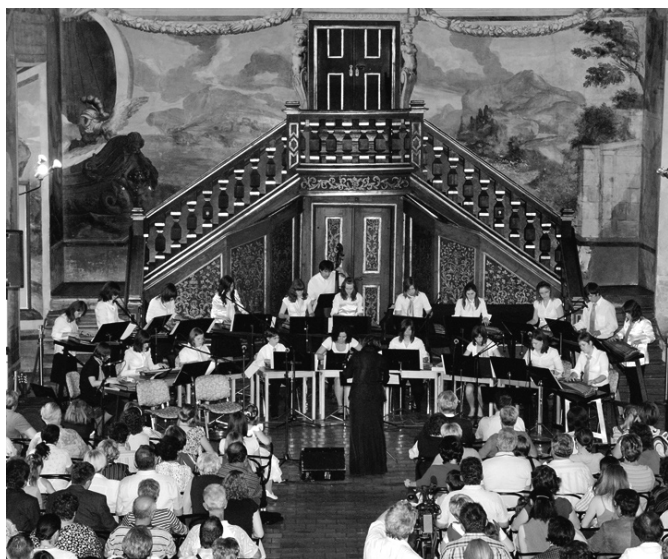
Na tako imenovanih »workshopih« smo počeli marsikaj, od solističnega citranja, igranja v orkestru,

petja, plesanja do zdrave in koristne rekreacije. Pri tem ne smem pozabiti na zabavo, ki je ni manjkalo. Na seminarju je bilo veliko citrarjev z Avstrije, Nemčije, bilo pa je tudi nekaj Slovenk. Citrarski seminar je trajal pet dni. Edina težava je bila ta, da je prehitro minil, ob poslavljanju so se nam celo orosile oči.

Monika Rožej

KO STRUNE CITER ZAPOJO

Pod gornjim naslovom je v četrtek, 29. maja, pred navdušeno publiko v polni Viteški dvorani brežiškega gradu odigral svoj samostojni koncert Citrarski orkester glasbene šole Brežice. Orkester sestavlja 25 članov, če povzamem po objavi na koncertnem listu, so od tega poleg citrarjev v orkestru še kontrabasist, kitarist, harmonikar, pevka in flavtistka. Organizirani so kot se za tak korpus spodobi, saj imajo celo predsednico in podpredsednika.

»Foto Rožman Brežice«

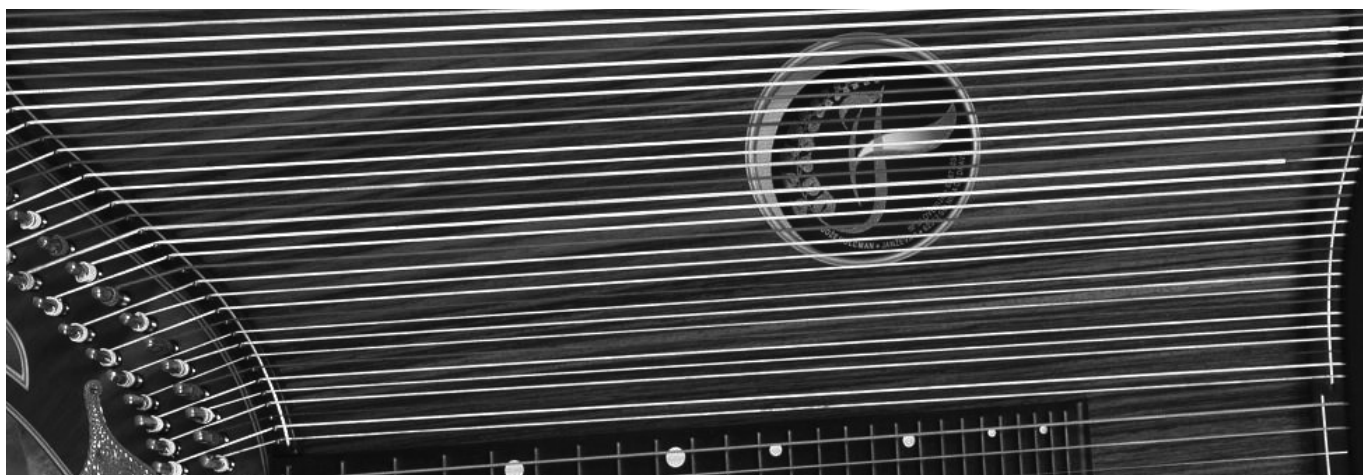
Orkester že od ustanovitve vodi Anita Veršec, ki je svoje izkušnje v skupinski citrarski igri nabirala na seminarjih in pri igranju v Slovenskem citrarskem kvartetu, kar se pozna že pri izboru programa. Pohvalno je, da v orkestru igrajo poleg aktualnih učencev citer tudi bivši učenci brežiške glasbene šole in tako ohranjajo stik s citrami in aktivnim igranjem.

Na koncertu smo slišali pester program, kjer je orkester izredno ubrano in čisto zazvenel v stari glasbi (Gastoldi, Bach), v dokaj zahtevni Sonatini facile F. Goldna, Škotski baladi s solistko na violini Niko Povšič, Tretjem človeku in Cvetju v jeseni.

Drugi del koncerta je bil naravnian predvsem na domače, ljudske, narodnozabavne in popevkarske viže, od Avsenika, priredb ljudskih pesmi do slovenskih zimzelenih melodij. Nastopila je cela vrsta instrumentalnih in vokalnih solistov, ki so vsak po svoje navdušili. Najbolj pa je navdušila seveda legenda slovenske popevke, to je Elda Viler, ki je ob spremljavi orkestra zapela tri pesmi iz njenega železnega repertoarja. Kljub nekaj pevkinih nepredvidenim izletom v improvizacijo se je dirigentka z orkestrom dobro znašla. Dobro so zazvenele tudi priredbe izpod peresa Anite Veršec, saj pesmi, ki jih poje Elda Viler, niso med lažjimi. V akustično manj ugodnem prostoru za citre je svoje h kvalitetnemu zvenu orkestra pripomoglo tudi dobro ozvočenje (Derenda). Dodelan je bil skoraj vsak detajl od prihoda in odhoda na oder, skupnega priklanjanja, garderobe in podobno. Program so povezovali Anja Urek, Matevž Derenda, Katja in Maja Pinterič. Lep vezni tekst je napisala Danica Avšič, sicer mama ene od prizadevnejših brežiških citrark Mateje Avšič.

Čestitke gredo vsem nastopajočim, predvsem pa vodstvu Glasbene šole Brežice, ki omogoča delovanje in kvaliteten razvoj edinemu citrarskemu orkestru v Sloveniji!

Peter Napret

Poljane, dom prelepih dni

glasba: Milan Ferlež
besedilo: Alfi Nipič
prir.: Tomaž Plahutnik

Pripovedno (♩ = c. 104)

CITRE *mf*

8 C G7

1. Ve-dno rad vra-čam se do mov, če-prav ni
2. Vsi fa-ntje zdaj so že mo žje, de-kle-ta
3. Ko mo-ram v dal-jni šir-ni svet, ne vem če

14 C C7 F G7 C

u-li-ca gra-dov, da vi-dim ti-stih ne-kaj še lju-
zda-vnaj ma-te-re, za-zi-da ne skri-vno-stne so po-
vr-nil se bom spet, ta-krat na pra-gu u-li-ce sto-

20 G7 C C7 F

di ki ta-krat de-li-li mo-je so skr-bi, zdaj se spo-
ti, in po-nos to-po-lov zda-vnaj jih več ni, na-me-sto
jim, na-sme-ja-no ro-sne ma-te-re so o-či, ta-krat me

26 G7 C F C G7 C

mi-njam le-pih le stva-ri; Po-lja-ne, pre-le-pih dni.
če-šnje hi-ša zdaj sto-ji;
zno-va v sr-cu za-bo-li;

32 F G7 C F C G7

38 1. in 2. 3.

Opombe:
- pomanjšane note se lahko izpustijo
- pesem ustreza tudi dunajski uglasitvi

Vzorec št. 1

Peter Napret

* CITRE I.

CITRE II.

6

11

16

21

26

31

36

* namesto citer lahko uporabimo tudi kakšen drug melodični instrument

Pod nebom gre oblak

Slov. narodna
prir.: Tomaž Plahutnik

*CITRE

1. Pod ne - bom gre o - blak, o - blak kot ptič la - hak, čez
2. O - bla - ček be - li moj, le pluj mi, pluj no - coj, v do -
3. Po - stoj nad hi - šo mi, nad hi - šo sred' va - si; ne -

3

go - re, čez do - li - ne po - di ga se - ver - njak.
li - ni tam glo - bo - ki, nad hi - šo mi po - stoj.
ma - ra da tam ne - kdo na o - knu še slo - ni.

4. V okviru zlatih las
boš videl njen obraz.
Obrazek ta premili
še v duši nosim jaz.

5. Povej ti ljubici,
da dragi še živi!
Pozdrave ji pošilja
nazaj v domači kraj.

* pesem je prirejena za dunajsko uglasitev

CITRE ET CETRA

Devetega junija je v okviru 8. logaškega pomladnega festivala Veris v cerkvi sv. Nikolaja v Logatcu nastopila skupina študentk ceter in opreklja iz razreda prof. Ise Bauer-Zwonarm, ki je s koroškega deželne konzervatorija v Celovcu. Nastopile so Verena Bernhard (diskantni oprekelj, kitara), Aida Kasmi (klavirska korepetitorka), Martina Krainz (flavta, diskantne citre), Stephanie Macheiner (tenorski opreklej, kitara), Silva Sternjak (diskantne in altovske citre) ter Slovenki Irena Glušič (diskantne in altovske citre) ter Damjana Praprotnik (diskantne citre).

Izvajale so žanrsko barvit program v različnih zasedbah. Z njimi je nekajkrat zaigrala tudi profesorica. Solistično so s citrami nastopile Damjana Praprotnik z Grünwaldovo Sonatino v C-duru, Irena Glušič z Weissovo Fantazijo in Grünwaldovo Sonatino v B-duru ter Silva Sternjak z Grünwaldovim Gnomomentanzom, Bachovim Preludijem in Gigue ter Puzzlom H. Oberlechnerja. Publika je bila še posebej navdušena nad izvajalkama na opreklju. To so male cimbale, ki so bile svoj čas tudi pri nas poznano ljudsko glasbilo. V komornih skupinah s citrami so izvajali ljudsko glasbo in dve skladbi sodobnega skladatelja Franza Fellnerja, ki je bil tudi prisoten na koncertu.

Posebej zanimiva je bila skladba »Spoon Blues«, pri kateri so izvajalke namesto naprstnikov uporabljale čajne žličke. Profesorica Bauer igra tudi skupaj s svojim partnerjem Franzom Fellnerjem (kitara) in s svojima študentkama Martino Krainz in Silvio Sternjak v ansamblu La corda, ki se je v Logatcu predstavil z dvema ljudskima plesoma. Upamo, da bomo to zasedbo slišali kdaj tudi v Sloveniji na samostojnem koncertu.

Damjana Praprotnik in Irena Glušič

Bil je lep večer, mogoče nekoliko predolg program, a vsekakor pohvalno za nastopajoče in organizatorje (Glasbena šola Logatec), ki so poskrbeli, da je bila polna cerkev. Citre se počasi prebijajo na koncertna prizorišča tudi po zaslugi naših študentk ceter. Prizadevna Irena Glušič je namreč lani pripeljala na Glasbena šola Žalec podobno skupino svojih kolegic skupaj s profesorico Bauer, pa tudi študentke iz Münchna nas vsake toliko časa presenetijo s kakšno slovensko turnejo.

Peter Napret

ZITHER MOVES

Trinajstega maja so študentke Konzervatorija Richard Strauss nastopile v Muti, in sicer v kleti gostilne Pri lipi, kjer je izrazito lep in akustičen ambient. Ob svečah in izbrani degustaciji vina je glasba citer marsikomu segla do srca. Program sta povezovali Silva in Sonja Kočnik, ki sta povedali najpomembnejše o komponistih in o tem, katera dela so se izvajala ter o pomenu in razvoju citer.

V zasedbi sta igrali dve Slovenki, in sicer Franja Kočnik iz Nadgrada ter Doroteja Dolšak iz Stoperc, ki sta študentki tretjega letnika v Münchnu pri Georgu Glaslu, ter dve Nemki, in sicer Pia Grandl, ki je tudi študentka tretjega letnika in Viktorija Felbermeir, ki ravnokar zaključuje študij in je edina preostala od originalne zasedbe. »Zither moves« je projekt,

ki je nastal že leta 2005, ko smo se zbrali takratni študentje zaključnih letnikov in naredili več turnej. V Sloveniji smo takrat nastopili v Slovenskih Konjicah in v Šmarju pri Jelšah.

Ta projekt ima več zadanih ciljev, najpomembnejši so na primer: da se citre predstavijo tudi v drugačni luči; da se prikaže, kaj vse je možno zaigrati, kako zvenijo ene same citre, pa dvoje, troje oziroma kar štiri skupaj; da se približajo ljudem oziroma jih morda tudi malo šokirajo . . . Ciljev je seveda še veliko več.

Program je bil pester in raznolik. Slišali smo lahko staro glasbo, pa ljudsko, tako slovensko kot bavarsko, jazzovske kvartete in tudi eno bolj moderno. Jazzovski kvartet Heart Monitor Davida Hawthorna je že na splošno izvrstna skladba za začetek koncerta, ker se začne z živim pulzom, ki predrami poslušalce. Sledila sta dva stavka iz a-mol Suite Roberta de Visseeja, ki ju je zaigrala Viktorija Felbermeir, nato pa sodobna karakterna skladba Mauricia Kagla, ki je bila napisala leta 1971. Skladba je tehnično zelo zahtevna, zato je bilo vanjo vložene veliko truda. To jim je tudi dobro uspelo, saj so jo zaigrale zelo prepričljivo. Sledil je solo Pie Grandl, in sicer je zaigrala lepo renesančno skladbo Lachrimae od Johna Dowlanda, nato je sledila Fantazija na temo Gustava Ipavca za citrarski kvartet Petra Napreta, ki je bila izvedena dokaj hitro, a kljub temu zaigrana z občutkom. Bavarskemu Landlerju je sledil solo Franje Kočnik, ki nam je zaigrala dva stavka iz J. S. Bachove druge suite za violončelo, in sicer Preludij ter Gigue, oba zaigrana zelo muzikalno.

Za tem je pa sledil citrarski trio Sweet music Tobiasa Humea, originalno pisano za lutnjo, ki zveni zelo sorodno, zato ta skladba zveni, kot da bi bila napisana prav za citre. Sledil je solo Doroteje Dolšak, ki je prepričljivo zaigrala Petersonov Jazz exercise, ostale so jo pri tem spremljale z jajčko in ritmom, kar je zelo dobro izpadlo. Hawthornov Claudia's Shoe za kvartet citer je še dodatno poživel program, ki se je v nadaljevanju stopnjeval z bavarskim maršom in venčkom slovenskih veselih. Seveda je bil obvezen še dodatek. Naj dodam še, da so igrale stoje na poševnih mizah.

Marsikoga izmed poslušalcev so s svojim nastopom in citrarsko glasbo navdušile. Podoben program so ponovile še dan kasneje v cerkvi sv. Filipa in Jakoba v Laporju, kjer je program povezoval g. Jože Grobler, nato pa še dvakrat konec istega tedna v Nemčiji, s čimer so zaključile tokratno turnejo. Skoraj gotovo pa bo moč »Zither moves« mogoče spet slišati prihodnje leto.

Irena Zdolšek

MARJAN MARINŠEK

V DRUŠTVU SLOVENSКИH PISATELJEV

Našega citrarja, dolgoletnega tajnika CDS, urednika Slovenskega citrarja, so pred kratkim sprejeli v Društvo Slovenskih pisateljev.

Marjan je začel pisati leta 1996, v enajstih letih je napisal enajst zajetnih knjig. Prva knjiga nosi naslov Na celjski gimnaziji zvoni, izšla je leta 1996, govori pa o spominih na gimnazijska leta. Uvod je napisal Tone Partljič, in sicer tako ugodno, da je Marjan nadaljeval s pisanjem knjig. Naslednja knjiga je govorila o Astrid Lindgren, izdana je bila točno ob njeni 90-letnici. Le-ta je na Švedskem pritegnila veliko pozornost, saj je Marjan Marinšek edini tujec, ki je pisal o tej pisateljici.

Nato je sledil ciklus knjig s Kozjanskega, ki ima naslov Planinčeva Micka (1999), za katerega je napisal uvodno besedo Tone Pavček. V nadaljevanju sta še sledili dve knjigi, in sicer o »kolerabjekih« (Karantanija 2000), z uvodno besedo Draga Medveda. Zbiranje prvih beril ga je privedlo do izdaje edinstvene knjige o tej tematiki z naslovom Moje prvo berilo. Sledila je knjiga pravljic za najmlajše Ježkova torta, ki jo je na pot pospremil Feri Lainšček. Edina knjiga, v kateri opisuje ljudi z območja Šaleške doline, se imenuje Med cvetjem in

trnjem (Karantanija, 2004). V letu 2006 je izšla že četrta knjiga s Kozjanskega, in sicer petinštirideset kratkih zgodb z naslovom Ko slive v mlin narejajo, (Mohorjeva družba), naslednje leto pa še Slovenska pravljica Maksima Gasparija II. Zadnja knjiga nosi naslov Zvezda Astrid. V njej je v prvem delu opisal življenje Astrid Lindgren v obliki sage, saj je obdelal tri rodove. To je bila njegova enajsta knjiga. Torej, v enajstih letih je napisal točno enajst knjig.

Literarni del Marinškove zadnje knjige je bil odločilen, da ga je komisija pri DSP sprejela v naše najstarejšo in eminentno Društvo slovenskih pisateljev, ki je bilo ustanovljeno leta 1872 in je imelo v svojih vrstah naše najbolj znane pesnike in pisatelje. Odločitev komisije je potrdil tudi Upravni odbor DSP, ki mu predseduje Slavko Pregl.

Marjan Marinšek redno sodeluje v Slovenskem citrarju z objavljanjem zgodb naših znanih citrarjev, med drugim objavlja še druge zanimivosti s področja citranja, zato smo toliko bolj ponosni na našega pisatelja ter mu iskreno čestitamo!

Peter Napret

CITRE V SESTRŽAH

Športno-kulturno društvo Sestrže je tudi letos organiziralo citrarski večer. Prireditelj je bila v soboto, 12. aprila ob 20. uri, v športno-kulturnem domu na Sestržah v občini Majšperk, to je blizu Ptujске Gore. Za razliko od lani, ko je bilo veliko več nastopajočih,

smo letos poslušali samostojni koncert sester Neli in Karmen Zidar Kos iz Ponikve nad Žalcem. Izvajali sta pester program, in sicer od solističnih skladb do duetov, skupaj pa sta tudi zapeli. Dvorana sicer ni bila povsem polna, a je bil vseeno prijeten citrarski večer, ki ga je povezoval tajnik društva, g. Damjan Fijavž.

Neli in Karmen sta letos na državnem tekmovanju prejeli magičnih 100 % možnih točk, zelo uspešni pa sta bili tudi na drugih dosedanjih citrarskih tekmovanjih, ki sta se jih udeležili. Štirinajstega junija sta med drugim pripravili zanimiv orglarsko-citrarski koncert v domači cerkvi na Ponikvi, slišali pa ju bomo tudi na enem od koncertov na Prešmentanih citrah v Velenju.

Peter Napret

MOJI PRVI CITRARSKI KORAKI

Ko sem bila majhna, mi je mama velikokrat pripovedovala, kako zelo so staremu očetu Cirilu všeč citre. Njegova velika želja je bila, da bi jih kdo v družini igral. Vedno je govoril: »Če želi kdo igrati citre, jih kupim takoj, pa še vozim ga na vaje.«

Ko je bila mama majhna, ni imela možnosti, da bi jih lahko igrala, zato se je učila harmoniko.

Pred letom dni sem začela obiskovati glasbeno šolo v Šempetru pri Gorici. Za instrument sem si izbrala kitaro. Na žalost pa zanjo ni bilo prostega učitelja.

Takrat je spet prišel moj stari tata Ciril na dan z idejo, da bi pa lahko igrala citre. Citer dejansko v resnici še videla nisem, zato si nisem niti predstavljala, kako bi to izgledalo, saj na našem gorišem koncu citre niso ravno lokalno glasbilo.

Oče ima v Cerknici prijatelje, preko katerih se je pozanimal, kje bi lahko prišli do učitelja citer. Tako

smo nekako prišli do učiteljice Kornelije. Prvič smo se odpeljali na Rakek. Zelo zanimivo je bilo poslušati deklice, ki so že znale igrati na citre. Mislila sem si: »To bi rada znala tudi jaz.« Stari tata je naročil citre in ko sem jih dobila, so se mi zdele najlepša stvar na svetu. Brenkala sem po njih kar tako, brez reda. Že po prvi uri citer je bilo vse drugače. Takoj sem povezala brezštevilne strune z notami v zvezku. Zdaj se učim že dva meseca in sem izredno navdušena. Igranje na citre mi je postalo v veliko veselje. Komaj čakam, da grem spet h Korneliji na vajo.

Citre so res čudovit instrument. Vesela sem, da me je stari ata Ciril navdušil zanje.

Veronika Žorž
Tabor pri Dornberku

NAJINI INTERNI NASTOPI

Sva Anamarija in Ema Agnič, stari 10 in 8 let. Kot kar precej znani mladi citrarki nastopava v glasbeni šoli, v osnovni šoli, ob različnih priložnostih tudi drugje, seveda pa tudi doma. Ker smo se pred kratkim vselili v novo hišo, smo in še imamo veliko obiskov. Tako sva imeli doma nastope, ki sva jih pripravili za ljudi, ki so prišli k nam na obisk. Kar veliko jih je bilo navdušenih nad najinim igranjem, še posebej tisti, ki so bili pripravljene poslušat nežne zvoke citer.

Na nastopu, ki sva ga imeli 14. aprila 2008 ob obisku očetovih sodelavcev, sva igrali: Sijaj, sijaj sončece, Valček, Landlerischer Tanz, Barčica po morju plava, Ples, Vsi so prihajali ter Cvetje v jeseni. Da lahko tak nastop uspešno izpeljeva, je potrebno pridno in veliko vaditi. Pri nastopih nama pomaga najina dobra učiteljica citer, prof. Anita Veršec, na katero se lahko mirne duše obrneva tudi izven glasbene šole.

Anamarija in Ema Agnič

MOJ ZAČETEK

Pri devetih letih sem si želela igrati nek instrument, vendar nisem točno vedela, za katerega bi se odločila. V mislih sem imela citre in sintetizator. Odločila sem se za citre. Danes sem vesela, ker vem, da sem se takrat pravilno odločila. Ko sem naredila sprejemni preizkus, sem komaj čakala na to, da pride jesen. Vendar so mi takrat povedali, da je za citre vpisanih preveč učencev, tako da zame ni bilo prostora. V glasbeni šoli GŠ so mi predlagali, naj se prvo leto učim flavto. To mi ni bilo preveč všeč, saj bi s tem izgubila eno leto citer. Ko sem se sprijaznila z dejstvom, da bom to leto igrala flavto, me je na stopnišču GŠ zagledala današnja profesorica citer, gospa Kornelija Lovko. Povedala mi je, da se je ena izmed učenk izpisala, zato sem zavzela njeno mesto in že tisto leto začela igrati citre. Tega sem bila seveda zelo vesela.

Tako sem začela jeseni 2003 igrati na citre. Bilo mi je zelo všeč. Na začetku so me prsti močno boleli, bili so polni žuljev. Nato so se utrdili in težave so minile. Imela sem veliko nastopov. Igrala sem tudi v duetih. Leta 2005, torej v 2. letniku citer, sem se v GŠ Logatec udeležila 8. državnega tekmovanja v kategoriji komornih skupin kot trio in sicer skupaj z Marušo Pišljari in Lauro Menard. Dobile smo srebrno priznanje. Februarja 2007 pa je potekalo tekmovanje solistov, kjer sem na regijskem tekmovanju dosegla zlato priznanje, na državnem pa srebrno.

Od septembra 2007 sem skupaj z Marušo Pišljari, Lauro Menard in Estero Župančič članica citrarskega kvarteta GŠ Logatec. Tako pravzaprav nismo sme-

le manjkati na letošnjem 9. državnem tekmovanju komornih skupin, na katerem smo dosegle srebrno priznanje. S kvartetom redno vadimo, to je enkrat na teden po uro in pol. Med pripravami na tekmovanje pa smo skupaj vadile veliko več. Na že omenjenem tekmovanju sem tekmovala še v sestavi trio. Torej, igrala sem citre, Sanja Arhar je igrala violino, Nataša Brand pa kitaro. Dosegle smo bronasto priznanje.

Citre igram že 5 let, končujem pa že šesti letnik, saj sem četrti in peti letnik naredila v enem šolskem letu. Ker sem letos zaključila z nižjo glasbeno šolo, sem 5. junija skupaj z ostalimi citrarkami, ki so prav tako končale 6. letnik, imela absolventski nastop.

Poleg rednih nastopov v okviru GŠ Logatec igram tudi ob različnih priložnostih, največkrat ob otvoritvah slikarskih razstav. Nazadnje se je to zgodilo letos maja v stekleni galeriji športne dvorane v Logatcu, kjer je razstavljal svoje akvarele moj oče Jože Matjašec.

Citre so mi zelo lep in drag instrument, zelo rada jih igram. Po končani gimnaziji, kamor sem se sedaj vpisala, si želim študirati citre. Upam, da me igranje na citre ne bo minilo in da bom enkrat le še vedno boljša in uspešnejša citrarka.

Urša Matjašec, Logatec

SEMINAR VELBANA GORCA SE JE PRIJEL

Letos 21. in 22. junija je na Velbani gorci nad Virštanjem potekal že tretji citrarski seminar za odrasle citrarje, ki se ga je udeležilo sedemnajst citrarjev. Tokrat je bila mentorica Anita Veršec iz glasbene šole Brežice, ki je z velikim prizadevanjem naučila poslušalce več skladb za dvogalsno oziroma troglasno igranje: Tam kjer murke cveto, Beli cvet, Tri

planike, Mati in druge. Udeleženci seminarja so bili nad seminarjem, kot tudi nad bivanjem v prelepem kozjanskem vinorodnem okolju, zelo navdušeni in so predlagali, da bi v novembru organizirali še enodnevni seminar z isto mentorico.

Marjan Marinšek

CITRARSKA DELAVNICA HOLCMAN

Pogovor z Jožetom Holcmanom, izdelovalcem citer iz Selnice ob Dravi

SC: Citre iz vaše delavnice so dobro znane slovenskim citrarjem. Kolikor mi je znano, ste prve citre naredili za svojo hčerko, ko se je začela učiti igranja na citre. Kdaj ste pravzaprav začeli s tem delom?

Jože Holcman: Hčerka Nina se je začela učiti igranja na citre v prvem razredu osnovne šole, in sicer leta 1981 pri gospe Peterko v Mariboru. Prve citre smo kupili v Avstriji. Sčasoma pa sem ugotovil, da naše citre ne zvenijo tako dobro kot Dovžanove (tudi pravi mojster za igranje je manjkal). Dejal sem: «Takšne citre naredim tudi sam!» Pa se je pričelo. Doma so bile še ene razpadle citre, zato sem malo poškilil tja. Obdelovanja lesa sem bil sam več, in tako so nastale moje prve citre. Ko so zaigrale, sem se kar zajokal. Učiteljica mi ni verjela, da sem jih sam naredil in me je kot lažnivca pognala čez prag. Tako se je končala tudi šola citer za obe hčerki. Kasneje sta nadaljevali pri gospodu Podkoritniku v Rogaški Slatini. On je bil tudi tisti, ki mi je dajal veliko spodbude, da sem nadaljeval.

SC: Se ste sami kdaj učili igranja na kakšen instrument?

Jože Holcman: Imam nižjo glasbeno šolo iz klavirja, a nisem bil preveč zagnan učenec. Sicer pa je bila vsa naša družina glasbeno zelo nadarjena, kajti vsi so se učili kak instrument, tako sem tudi sam hodil v Ruše v glasbeno šolo. Tri sestre so še sedaj organistke.

SC: Izhajate iz velike družine? Sta bila tudi starša ljubiteljska glasbenika?

Jože Holcman: V družini nas je bilo devet otrok. Jaz sem bil najbolj pameten – edini fant in osmi po vrsti. Živeli smo v Črešnjevcu v Selnici ob Dravi. Mama je bila šivilja, ata pa fotograf, ki je bil pri svojem delu precej inovativen, najbrž imam nekaj po njem. Bil je velik ljubitelj glasbe. Doma smo imeli preko 50 instrumentov. Ata je igral v godbi na pihala, instrumenti iz te zasedbe so bili njegova last.

SC: V vašem opusu so različne oblike citer. Zgleda, da ste ves ta čas raziskovali instrument, in to kako različni materiali, oblika in še kaj vplivajo na kakovost zvoka. Kaj ste v teh dobrih dveh desetletjih dognali?

Jože Holcman: Drži. Na kakovost zvoka vpliva veliko dejavnikov. Veliko vlogo odigra zagotovo dober les. Žal imam na razpolago le 30 let star les. Če bi imel starejšega, bi bilo še boljše. Na ton vpliva precej tudi oblika. Če je všečna, še citre igrajo lepše (smeh). Ja, preizkusil sem zelo veliko oblik, kot tudi materialov. Pri citrah je bistvena ubiralka in njena točnost. Citre z dunajsko uglastvijo so veliko bolj občutljive kot pri standardni uglastvi. Med drugim pa sem ugotovil, da dobremu citrarju zaigrajo skoraj vsake citre. Veliko sem preizkušal in ugotovil, da moram iti naprej svojo pot ter verjeti sam sebi. Gotovo pa velja tisti rek: »Vsake oči imajo svojega malarja.«

Zadnja leta mi je veliko lažje, saj citre izdeluje sin Miha, tako da lahko sam lažje razmišljam in razis-

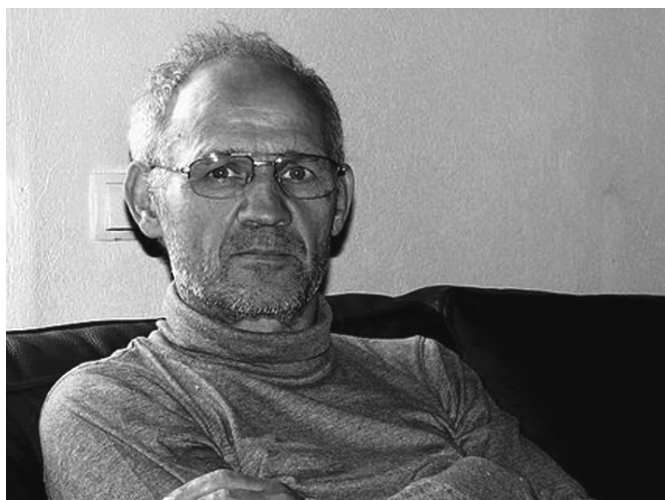
kujem novosti pri gradnji citer, ali pa pridem le do spoznanja, kako dobro držijo stara dognanja.

SC: Kakšne citre torej zdaj izdelujete v vaši delavnici? Se prilagodite tudi željam kupcev?

Jože Holcman: Pri nas izdelujemo vse vrste citer. Dobite lahko šolske citre, ki so 32-strunske, potem pa naprej 36-, 38- in 42-strunske. Po obliki so citre lahko koncertne, harfne, ali pa psalterne. Lahko so tudi različno uglasene, in sicer so lahko kvintne, diskantne, altovske ali basovske citre. Zgornjo ploščo navadno izdelamo iz dragocenega palisandra, ki je zelo temen, da se strune lažje vidijo. Seveda pa lahko dobi kupec tudi kaj po lastni želji.

SC: Kaj pa citre, v katere so vgrajeni mikrofoni, ki jih direktno priklopimo na ozvočenje?

Jože Holcman: Že vrsto let izdelujemo tudi citre z ozvočenjem, pri katerem so mikrofoni vgrajeni v same citre. Vsaka struna ima svojega, tako lahko ozvočenje uravnavate po lastni želji in potrebi. Glas je ostal zelo originalno »citrarski« v primerjavi z magneti, ki zvok citer precej popačijo. Pri citrah z vgrajenimi mikrofoni lahko uporabljamo najlonske strune, poleg tega potrebujemo še le kabel in ojačevalec.

SC: Pred časom ste se upokojili. Glavni v tem poslu pravzaprav postaja vaš sin Miha Holcman. Doma je pridobil veliko koristnega in praktičnega znanja. Se je obrti učil še kje drugje?

Jože Holcman: Pred leti je obrt prevzel sin Miha. Kot sem že omenil, mi gre sedaj lepše. Miha je končal Biotehniško fakulteto v Ljubljani. Kot veste, pri nas ni šole za izdelovanje instrumentov. Veliko se je naučil od mene, kakor tudi od izdelovalcev iz Nemčije, s katerimi smo vseskozi v kontaktu. Miha je pridobil status unikatnega oblikovalca lesa. Naše ci-

tre so med drugim predstavljene v monografijah in razstavah narodne in umetne obrti. Za to ima precej zaslug dr. Janez Bogataj.

SC: Pravzaprav pa znajo citre izdelovati kar vsi člani vaše družine, kajne?

Jože Holcman: Naša družina je zelo velika. Prav vsi ne znajo izdelati citer, uredijo pa strune, kovčke, citre uigrajo in jih ocenijo ter podobno.

SC: Kam v tujino ste že vse prodali vaše citre in v kateri državi jih kupijo največ?

Jože Holcman: Moje citre so že na vseh kontinentih. Vesel sem tega. Največ pa jih seveda prodam v Sloveniji. Izkoristil bi priliko in se zahvalil vsem zvestim slovenskim kupcem. Včasih so morali biti zelo potrpežljivi, ko so čakali na instrument. Na drugem mestu po številu kupcev naših citer je verjetno Avstrija, posebej še sedaj, ko lahko kar sami pridejo in si kaj izberejo. Večinoma so s citrami kar zadovoljni. Mislim, da smo konkurenčni drugim izdelovalcem. Nikoli si nisem trdil, da izdelujem najboljše citre, a če sem odkrit, si seveda želim, da bi enkrat izdelali najboljše. Saj to je tisto, kar nas žene naprej, da izboljšujemo svoj izdelek.

SC: Kakšno glasbo sicer poslušate?

Jože Holcman: Citrarske glasbe pravzaprav ne poslušam. Menim, da sem preveč nasičen z njo. Za glasbeni užitek grem raje na kakšen koncert vrhunskega zbora. Sicer pa seveda obiščemo citrarske prireditve. Bil sem tudi na koncertu nagrajencev državnega tekmovanja na SGBŠ v Mariboru. Človek se včasih vpraša, kam se bo razvilo to citrarstvo. Bojim se, da se bodo s preveč zavzetim izvajanjem sodobne resne glasbe izgubili poslušalci, ki pa vendarle najraje poslušajo ušesom prijetne melodije.

SC: Imate svojo spletno stran, kako vas citrarji najlažje dobijo in naročijo instrumente?

Jože Holcman: Internetna stran je v pripravi. Za nove citre pa lahko pokličejo na 041 656 607 ali 02 671 03 41. Lahko pa nam pišejo na elektronsko pošto: joze.holcman2@triera.net ali na navadni naslov: Jože Holcman, Spodnji Slemen 116, 2352 Selnica ob Dravi.

SC: Zahvaljujemo se vam za pogovor in vam želimo, da bodo citrarji lahko pri vas še naprej kupovali kvalitetne instrumente.

Članek je sponzoriran s strani Citrarske delavnice Holcman.

GALLUSOVA LISTINA

Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti je v četrtek, 22. maja, v Kulturnem centru Laško podelil Petru Napretu Gallusovo listino za dolgoletno uspešno delo in odlične dosežke na področju ljubiteljskih glasbenih dejavnosti.

Predlog za priznanje je lani pripravila gospa Leonida Došler, vodja območne izpostave JSKD Rogaška Slatina in obrazložitev poslala na javni razpis JSKD. Posebna komisija za priznanja je 13. marca 2008 sklenila, da se priznanje podeli Petru Napretu, in to na podlagi njegovega dolgoletnega dela. Listino je nagrajencu izročil Daniel Leskovic, svetovalec za instrumentalno dejavnost pri JSKD. Peter je priznanje želel prejeti v krogu citrarjev na reviji Zlate citre v Grižah. Ker pa je prireditev odložena za nedoločen čas, so podelitev organizirali v njegovi domači občini.

Gallusova listina se podeljuje za dolgoletno strokovno in organizacijsko delo, kulturno, vzgojno in mentorsko delo, analitično, raziskovalno in publicistično delo, ki je pomembno vplivalo na razmah ljubiteljske kulturne dejavnosti na posameznem področju. Peter Napret je tako prvi citrar v Sloveniji, ki je prejel to visoko priznanje. Odločitev komisije, da podeli Gallusovo listino njemu osebno, si Peter razlaga kot priznanje za opazen razvoj slovenskega citrarstva na splošno. V imenu vseh citrarjev in citrark mu čestitam in si želim, da bi še naprej bil tako dejaven na področju citrarstva. Citrarji se pa moramo zavedati, da je bil s podelitvijo te cenjene listine storjen še en pomemben korak za citrarstvo v Sloveniji.

Irena Zdolšek

KOLENDAR PRIREDITEV

- **Sreda, 13. avgust, ob 20. uri**, velenjski grad – atrij, 20. festival Prešmentane citre: DAME S CITRAMI. V Velenju bo to poletje potekal že 20. festival Prešmentane citre, na katerem se bodo v štirih dneh predstavili priznani citrarji in citrark. Prvi večer se bodo predstavile tri dame – Tanja Lončar, Neli Zidar Kos ter Karmen Zidar Kos.
- **Sobota, 16. avgust, ob 10. uri**, Titov trg ter Cankarjeva ulica, 20. festival Prešmentane citre: CITRE NA VSAKEM KORAKU. Na sprehodu po središču mesta boste lahko celo dopoldan uživali ob zvokih citer.
- **Torek, 19. avgust, ob 20. uri**, velenjski grad – atrij, 20. festival Prešmentane citre: GOSPODJE S CITRAMI. Na tretjem dogodku letošnjega citrarskega festivala se bodo predstavili gospodje, med njimi tudi Dejan Praprotnik, Peter Napret in Tomaž Plahutnik.
- **Petek, 5. september, ob 19. uri**, Dom kulture Velenje, 20. festival Prešmentane citre: JUBILEJNO 20. SREČANJE CITRARJEV, LJUDSKIH PEVCEV IN GODCEV. Na tradicionalnem srečanju citrarjev, ljudskih pevcev in godcev bo strokovna komisija podelila naziv »Prešmentani citrar, ljudski pevec ali godec«. Častni gost večera bo Miha Dovžan. Informacije in prijave: Marjan Marinšek 041 393 522.
- **Sobota, 2. avgust, od 13. ure dalje:** POPOLDNE OB CITRAH. Informacije in prijave: Kopitnik 041 721 109.
- **27. do 29. avgust:** POLETNI CITRARSKI SEMINAR. Dom sv. Jožefa v Celju, informacije: Irena Glušič 041 340 845.

CITRARSKA BORZA

- Ugodno prodam citre izdelovalca Vinka Novaka, model šolske citre. 051 243 149
- Prodajam dobro ohranjene citre, ki jih je izdelal Dušan Mazaj. 041 849 203
- Citre Dušana Mazaja, ki so igrane slabi dve leti, ugodno prodam. Informacije na telefon 040 866 895.
- Ugodno prodamo šolske citre »Holcman«. Pokličite na telefon: 031 375 071